

Με πυκνή υποκριτική μανιέρα

«Silent Sky» της Λόρεν Γκούντερσον, σε σκηνοθεσία Λέας Μαλένη, από τη θεατρική ομάδα Persona

Της Νόνας Μολέσκη

Η θεατρική ομάδα Persona παρουσιάζει το έργο της Αμερικανίδας συγγραφέα Lauren Gunderson «Silent Sky». Ως προς το θέμα του, το κείμενο της Gunderson δεν μπορεί να μην προκαλέσει συνειρμούς με το έργο της Anne Ziegler «Φωτογραφία 51», το οποίο είδαμε πριν από μερικά χρόνια σε παραγωγή της Alpha Square. Αφήγηση για γυναίκα- επιστήμονα με φωτεινό μυαλό και ισχυρή προσωπικότητα, δοσμένη απόλυτα στην έρευνά της, παραγκωνισμένη λόγω φύλου σ' ό,τι αφορά την αναγνώριση και την τιμητική ανταμοιβή, αντιμέτωπη με την ανδροκρατούμενη επιστημονική κοινότητα και την αρχαϊζουσα κοινωνική νοοτροπία γενικώς...

Ποιο από τα δύο έργα έχω περιγράψει; Και τα δύο έργα είναι βασισμένα στις βιογραφίες υπαρκτών προσώπων και σε εκλαϊκευμένες πληροφορίες από την αστρονομία και τη γενετική, αντίστοιχα. Η διαφορά τους δεν έχει σχέση με τον επιστημονικό τομέα, με την εξερεύνηση της δομής του σύμπαντος στο ένα και της δομής του ανθρώπινου DNA στο άλλο, αλλά με την ποιότητα γραφής των δύο γυναικών συγγραφέων και με την αποτελεσματικότητά τους ως προς τη δημιουργία ολοκληρωμένων χαρακτήρων. Η Lauren Gunderson, ευσυνειδητή στην περιγραφή της ζωής και της επιστημονικής προσφοράς της ηρωίδας της Henrietta Swan Leavitt,

χρησιμοποιεί την περίπτωση της ως κέντρο για δύο ομόκεντρους θεματικούς κύκλους. Στο πρώτο φέρνει στο θεατρικό φως την περίπτωση των «Υπολογιστών του Χάρβαρντ», πρώτων προσληφθεισών στο αστρονομικό παρατηρητήριο του πανεπιστημίου γυναικών, τα καθήκοντα των οποίων ήταν να εκτελούν μαθηματικές πράξεις με βάση το υλικό που προέκυπτε από τις τηλεσκοπικές παρατηρήσεις των ανδρών- επιστημόνων. Στον δεύτερο ομόκεντρο κύκλο η συγγραφέας αναδεικνύει την ανισότητα των δύο φύλων τόσο στον τομέα της πνευματικής εργασίας και της επιστημονικής καριέρας, όσο και στο γενικότερο κοι-

νωνικό επίπεδο, προβάλλοντας και την ανάπτυξη του γυναικείου κινήματος ενάντια στην ανισότητα.

Όμως, τα σχέδια της συγγραφέως υλοποιούνται σ' ένα συγκεκριμένο λογοτεχνικό επίπεδο, έτσι ώστε η μεταφράστρια και σκηνοθέτιδα Λέα Μαλένη ναιώθει την ανάγκη της συμπλήρωσης των νοημάτων του κειμένου με αρκετές σκηνές κινηματογραφικών χρονικών της αρχής του 20ου αιώνα, που να δείχνουν το κοινωνικό, πολιτικό, τεχνολογικό και ιδεολογικό φόντο της εποχής.

Την ικανότατη πρωταγωνίστρια Παναγιώτα Παπαγεωργίου τη στένευε ο ρόλος της Λέβιτ, κάτι που δεν συνέ-

βη με τον ρόλο της στη «Φωτογραφία 51», όπου επίσης πρωταγωνιστούσε. Για να ξεπεραστεί η στενότητα του σχήματος των μορφών που έπρεπε να εσαρκώσουν οι πέντε ηθοποιοί της παράστασης, η Λέα Μαλένη συνειδητά ζήτησε και πήρε από την ομάδα της πυκνή και έντονη υποκριτική μανιέρα, σωστά υπολογίζοντας ότι έτσι θα καλυφθεί η κατά τόπους ρηχότητα και επαναληπτικότητα του κειμένου.

Η Άννα Γιαγκιώζη, η Μικαέλλα Θεοδουλίδου και ο Γιάννης Μίνως, ως πρόσωπα του Παρατηρητηρίου,

δημιούργησαν μεταξύ τους ένα γεμάτο με μικρές υποκριτικές κινήσεις και ρυθμικά οργανωμένο παιχνίδι σχέσεων, κινήσεων, πειραγμάτων, μια ατμόσφαιρα που τοποθέτησε την παράσταση ψηλότερα από το επίπεδο της λογοτεχνικής της βάσης. Σε αντίθεση με την υποκριτική ένταση που επικρατούσε στις σκηνές του Παρατηρητηρίου η σκηνοθέτιδα οδήγησε τη Μαριλύ Μήλια στον ρόλο της αδελφής της Ενριέτας Λέβιτ Μάρθας να κρατάει τις σκηνές της σε πιο χαμηλούς τόνους παρουσιάζοντας μια εναλλακτική εκδοχή γυναικείας μοίρας που θα μπορούσε να επιλέξει η επαναστάτρια αδελφή της.

Προς το τέλος της παράστασης η Παναγιώτα Παπαγεωργίου, μόνη στη σκηνή, θύμισε την αντίθεση μεταξύ της τραγικά περιορισμένης βιολογικής ύπαρξης του ανθρώπου και της ικανότητάς του να αντιληφθεί το χωροχρονικό άπειρον του σύμπαντος. Η μουσική και το ηχοτοπίο του Νεκτάριου Ροδοσθένους είχε υπόψη αυτή την αντίθεση. Οι σχεδιασμοί προβολών από τον Αντρέα Τουλούμη και φωτισμών από τον Γιώργο Λάζογλου εμπλούτιζαν θεαματικά την παράσταση. Τα κροστούμια της Σόσε Εσκιτζιάν συνέβαλαν στο πλάσιμο των αγέραστων γυναικείων μορφών της παράστασης. Το τηλεσκόπιο στο φόντο των σκηνικών ήταν ίσως υπερβολικά... υλικό.

Η συγγραφέας αναδεικνύει την ανισότητα των δύο φύλων τόσο στον τομέα της επιστημονικής καριέρας, όσο και στο κοινωνικό επίπεδο